

Činitelj gledanja u optimalnom slušanju

Lovrić, Mladen

Conference presentation / Izlaganje na skupu

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:257:812400>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International](#)/[Imenovanje-Nekomercijalno-Dijeli pod istim uvjetima 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-14**



Repository / Repozitorij:

[SUVAG Polyclinic Repository](#)

ČINITELJ GLEDANJA U OPTIMALNOM SLUŠANJU

Mladen Lovrić, prof.

Čovjek je uvijek cjelina pa se njegove manifestacije odvijaju u strukturama na koje možemo svojim specijalnim postupcima djelovati i razvijati. Prema tome, činitelj gledanja u optimalnom slušanju ne odnosi se samo na određivanje optimalnog slušnog polja (OSP).

Dijagnostičar mora voditi računa o medicinskoj dijagnozi, lingvističkom, fonetskom, pedagoškom i psihološkom stanju pacijenta. Isto tako on mora voditi računa i uključivati vrednote kompleksnog zvuka (intenzitet, frekvenciju, vrijeme, napetost, pauzu, ritam i intonaciju) i o mogućnostima slušanja preko zračne, koštane ili somatskog senzoričkog puta. Tome se mora pridodati mogućnost prijenosa zvuka preko aparata VERBOTON G10 i G20, te određivanja točke konforta (MCL) i točke diskonforta (TD), SPL kao i reverberacije.

Sve nabrojeno su činioci transfera.

Naš činitelj gledanja u optimalnom slušanju širiji, dublji i humaniji od samog optimalnog slušnog polja, budući da vjerujemo da su čovječje mogućnosti uvijek veće nego što to pokazuje njegovo momentalno stanje.

Naše optimalno slušno polje je ČOVJEK, a da bismo doprli do čovjeka mi ćemo istražiti, koristiti i uključiti sve njegove ljudske potencijalne sposobnosti, budući da je verbotonalna metoda u prvom redu humanistička i da duboko vjeruje u ljudske vrijednosti.

Svemu tome trebamo dodati još mnogo toga što čini ljudski izraz, ljudsko iskustvo, budući da mi ne polazimo od rehabilitacije defekta, već vršimo rehabilitaciju čovjeka koristeći sve somatske puteve kojih prema novim istraživanjima ima preko 30.

U našoj svijesti treba prevladati mišljenje o kapacitetu mogućnosti čovjeka, vjerujući da su njegove sposobnosti mnogo veće. Kapacitet mogućnosti kod svih ljudi iskorišten čje maksimalno samo 20%. Prema tome, imamo veliku rezervu i veliko polje rada da istražujemo, širimo i napodunjavamo naše gledanje na rehabilitaciju i na optimalu.

Upravo traženje specifičnih pojedinačnih postupaka koji se baziraju na rehabilitaciji, na općim postavkama VT metode i na neuropsihologiji i lingvistici je činitelj našeg gledanja u optimalnom slušanju.

Moramo se ipak prisjetiti da oštećenje sluha nosi sa sobom i problem razvoja govora, a s time je povezano i mišljenje.

Mi nemamo specifični organ za govor, već je govor rezultat koordinacije svih dijelova tijela koji sudjeluju u kreiranju i produkciji govora.

Dublje proučavanje funkcioniranja svakog pojedinog osjetila poznavajući njegove svjesne i refleksne puteve, kao i njihovu funkciju u strukturi primanja prostora, to je nova dimenzija i nova mogućnost svim stručnjacima koji se bave rehabilitacijom i edukacijom – to je traženje novih optimala.

Tako na osnovi poznavanja fiziologije i funkcioniranje spomenutih osjeta mogu se kreirati potpuno novi postupci koji se neće ograničiti samo na jedno osjetilo koje je oštećeno.

Kako sve to što smo naveli pretočiti u našu svakodnevnu praksu kod onih slučajeva gdje rehabilitacija po VT metodi nije dala očekivane rezultate?

Sjetimo se naših pacijenata (Vedrana Jurišića, Harisa Bektaševića, Bore Petrača, Mladena Kraljevića, Vladimira Drakslera i drugih) koji i nakon požrtvornog dugotrajnog rada nisu napredovali u slušnoj i govornoj rehabilitaciji.

Izvršili smo opsežnu dijagnostiku sa svim elementima koji su potrebni u optimalnom slušanju. Započela je slušna i govorna rehabilitacija, ali rezultat je bio veoma skroman u odnosu na uloženi trud. Nije bilo jasno zašto govorno-slušna rehabilitacija nema uobičajeni tok. Traži se objašnjenje proširenom dijagnostičkom obradom i nakon nje dobili smo slijedeće rezultate: psihotičko ponašanje, motorno-senzorna afazija, disfazija, nerazvijena motorika i emocionalni problemi. Zaključak nakon trogodišnje rehabilitacije pacijenti se isključivo upućuju na individualnu slušno-govornu rehabilitaciju.

Postavlja se pitanje da li kod takvih kompleksnih slučajeva može biti efikasna VT metoda? Sa načinom rada i mišljenja u tom periodu (prije 40 godina) to nije bilo moguće. Trebalo je tražiti nove puteve, nove moguće optimalne.

Znamo da se slušna kora mozga dijeli na dva dijela: prvi dio, prima čisto zvučne obavijesti, a drugi dio, je multisenzorika. U multisenzoričkom centru slušne kore mozga ne stižu samo slušni signali, već je to mjesto kamo dospjevaju proprioceptivne, vidne, taktilne, slušne i vestibularne obavijesti. Svi osjeti koje smo nabrojili kada su usklađeni čine osjet za percepciju prostora.

U to vrijeme nismo znali ništa o spacioceptiji, ali nam je bilo jasno da samo preko slušanja, fonetske ritmike nećemo razviti govor i slušanje kod gore spomenutih pacijenata.

Hipoteza je bila slijedeća: ako je Pavlov uspio na temelju uslovnog refleksa dobiti reakciju kod psa, čovjek se nalazi na višem stupnju razvoja. Mi smo dužni da tražimo nove puteve, nove optimalne koje će stimulirati ona osjetila koja nisu oštećena i koristiti reakciju kao put rehabilitacije.

U tom traženju oslanjali smo se na pokret, na opće principe VT metode, stvarajući iz reakcije male strukture koje su imali čvrsti oslonac u ritmu.

U početku nismo tražili aktivno slušanje, niti produkciju govora određenog glasa, nego imitaciju pokreta, mimike, geste, psihomotorike, pogleda, koncentracije i afektivnosti.

Na osnovi poznavanja fiziologije i funkcije pojedinog osjetila mogu se kreirati potpuno novi postupci koji se neće ograničiti samo na jedno osjetilo koje je oštećeno. Na temelju tih poimanja nastala je piktografska ritmika. Piktografska ritmika je radni naslov za specifične postupke koje ujedinjuju psihološke, medicinske, sociološke kao i pedagoške uvjete za stvaranje govora.

Piktografska ritmika oslanja se na doživljaj, preko doživljaja se stvaraju situacije koje se najbolje realiziraju putem igre. Igra je prirodna potreba i djelatnost djeteta i u svojoj biti traži kretanje koje se oslanja na proprioceptivnost, na vestibularni, vidni i slušni doživljaj, te na percepciju uz afektivni izraz. Svaka piktografska igra mora u sebi nositi gore navedene elemente. Uz te elemente piktografska ritmika vodit će računa o fonetskoj progresiji glasova putem specifičnih struktura, okretanju u svim pravcima i položajima, o razvijanju kinestetskog osjećanja, o doživljaju vlastite proprioceptivnosti pomoću glasa, pokreta i afektivnosti. Tako sastavljena igra u kojoj dijete doživljava i samo je aktivni sudionik tog čina, omogućuje da taj doživljaj zaokružimo i dademo mu višu razinu. Kako se ovdje radi o pacijentima na različitom stupnju psihološke, socijalne, intelektualne, motorne i senzualne zrelosti, iradujemo cijeli niz igara i brinemo se o ovim činiteljima. To nije ništa drugo već traženje optimalne mogućnosti za svakog pojedinca. Razvijat ćemo doživljaje i aktivnosti za koje smo sigurni da ih je tijelo primilo, pomoću kojih možemo sigurno slati informacije u tijelo tj. u mozak. Mozak nije samo primatelj informacije, nego u isto vrijeme kad je primio informaciju on povećava svoj kapacitet za primanje daljnjih složenijih stimulansa.

Budući da želimo fiksirati te njegove doživljaje koje smo uspješno dobili putem igre izdvojili smo iz kvalitete pokreta i doživljaje one bitne elemente koji čine strukturu i prenijeli na vizualni kanal, ali ne u obliku pojedinog elementa nego kao ritmičku cjelinu - brojalicu. Prema tome, vizualni piktogram u osnovi je jednostavni stimulans koji podsjeća dijete na cjeloviti doživljaj koji smo kreirali pomoću igre. Piktogram u sebi sadrži i slušanje i pokret i taktilnost i afektivnost. On sadrži doživljaj samoga sebe i odnos između sebe (tj. djeteta) i okoline, a istodobno služi kao komunikacija između partnera i djeteta.

Budući da je uz govorne organe tijesno vezana ruka, piktografija, crtanje piktograma aktivira i govorno područje mozga i to odgovarajućim pokretom i ritmom.

Držimo da smo u okviru VT metode povezujući nova saznanja iz područja neurologije, psihopedagogije došli do nekih novih spoznaja uz pomoć kojih možemo određenije i stručno djelovati na razvoj slušanja i govora.

Postavka piktografske ritmike i njeni rezultati motivirali su i stvaranje novih postupaka kod raznih autora (Gladić, Herljević, Stoparić, Perišin, Šmit, Nikolska, Bondarenko, Ruljenkova i drugih) i na taj način doprinijeli da se činitelj gledanja u optimalnom slušanju proširi na optimalu koju smo nazvali čovjek ili kako kaže prof. dr. Pansini: optimala je u čovjeku.